

Türkiye dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği deneyimi: Bir anlatı araştırması

İbrahim Çimen¹, Ümit Karul²

¹Türkiye Maarif Vakfı, ²Selçuk Üniversitesi

Öz

Bu çalışmada, Türkiye dışında farklı ülkelerde yabancı öğrencilere Türkçe öğreten Derviş öğretmenin dört yıllık yurt dışı deneyimlerinin aktarılması ve incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden anlatı araştırması (narrative research) kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcısı hem Türkiye’de hem de Türkiye dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi deneyimine sahip, 37 yaşında, erkek bir öğretmendir. Araştırma kapsamında veriler görüşme yöntemi ile katılımcı ile karşılıklı görüşme sonucunda toplanmıştır. Derviş öğretmen yurt dışında Türkçe öğretmenliğinin Türkiye’den daha zor olduğunu, ilk yurt dışı deneyiminde yabancı dil bilmemekten kaynaklı sorunlar yaşadığını, yurt dışında çalışmaya karar verme sürecinde ekonomik sebeplerin yanında yeni kültürleri, farklı ülkeleri tanıma isteğinin etkili olduğunu, süreç içerisinde çalıştığı ülkenin dilini öğrendiğini, zamanla deneyim kazandığını ve sürecin meslekî anlamda kendisini geliştirdiğini ifade etmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancılara Türkçe öğretimi, yurt dışında Türkçe, anlatı araştırması

The experience of teaching Turkish as a foreign language outside turkey: A narrative study

Abstract

In this research, it is aimed to transfer and examine the four-year abroad experiences of Derviş teacher, who teaches Turkish to foreign students in different countries. Narrative research, one of the qualitative research designs, was used in the research. Within the scope of the research, the data were collected by interview method as a result of mutual interview with the participant. Derviş teacher stated that teaching Turkish abroad is more difficult than in Turkey, that he had problems due to not knowing a foreign language in his first abroad experience, that his desire to know different cultures and countries was effective in the process of deciding to work abroad, besides economic reasons, and that he developed himself professionally over time.

Keywords: Teaching Turkish to foreigners, Turkish abroad, narrative research

Yazarlara ait bilgiler:

¹Türkçe Öğretmeni, Türkiye Maarif Vakfı, ibrahimcimen19@gmail.com, ORCID No:0000-0002-6898-3977

²Okutman, Selçuk Üniversitesi Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi, umitkarul@selcuk.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-4695-2387

Atıf için;

Çimen, İ. & Karul, Ü. (2023). Türkiye dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği deneyimi: Bir anlatı araştırması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 8(1), 1-10.

Geliş Tarihi: 20/12/2022

Kabul Tarihi: Mart 2023

Yayın Tarihi: Mart 2023

Giriş

Güzel (2010) eğitim öğretim sürecinin en önemli aktörünün öğretmenler olduğunu belirtmektedir. Öğretmenlik mesleği, tüm toplumlarda saygın bir meslek olarak kabul edilmiş ve her zaman tercih edilegelmiştir. Ülkemizde öğretmenlik mesleğinin tanımı, 14.02.2022 tarihinde yayımlanan 31750 sayılı resmî gazetede kabul edilen 7354 sayılı Öğretmenlik Meslek Kanununun 3. maddesinin 1. fıkrasında yerini almıştır. Bu maddede öğretmenlik: “Öğretmenlik, eğitim ve öğretim ile bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini, Türk Millî Eğitiminin amaçları ve temel ilkeleri ile öğretmenlik mesleği etik ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdür.” şeklinde ifade edilmektedir. 7354 sayılı kanunun 4. maddesinde öğretmenlerin nitelikleri ve seçimi ise şu şekilde tanımlanmaktadır: (1) Öğretmen adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon/öğretmenlik meslek bilgisi bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur. (2) Öğretmenler, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarından ve bunlara denkliği kabul edilen yurt dışı yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar arasından seçilir. Kanunca tespit olunan “özel alan eğitimine tabi olmaları” öğretmenler arasında bölüm farklılıkları ortaya çıkarmaktadır. Bu durumda diyebiliriz ki her öğretmen her dersi veremez. Eğitimini aldığı, yetkin olduğu bölümün dersini verebilir. Barın (2004) da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sürecinin farklı bir alan olarak değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yaparak bu alanda görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesinin önemine değinmektedir. Ancak hâlihazırda üniversitelerde lisans düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğretmenliği bölümünün olmaması bu alanda doğrudan eğitimi ve yetkili öğreticilerin olmaması sorununu ortaya çıkarmaktadır.

2022 yılı itibarıyla lisansüstü eğitim olarak bazı üniversitelerde yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında yüksek lisans ve doktora programlarının açılmış ve açılıyor olması bu soruna eğilimin olduğunu gösterir niteliktedir. Bu sorundan dolayı yurt içinde ve yurt dışında yabancılara Türkçe öğretimi yapan kurum ve kuruluşlar, öğretici olarak başta Türkçe Öğretmenliği olmak üzere Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Çağdaş Türk Lehçeleri Bölümü, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü vb. bölümlerden mezun olan kişilerle bu işi yürütmektedir. Bu durum, Mete (2012) tarafından yapılan çalışmada açıkça ortaya konmuştur. Mete, çalışmasında bu alanda Türkçe öğreten veya öğretmiş 54 öğretmenin mezun oldukları bölümlerin birbirinden farklı olduğunu, yaklaşık yüzde yirmi beşinin Türkoloji temelli olmadığını ve çeşitli yabancı dillerden geldiğini, bazılarının da yabancılara Türkçe öğretimi alanında özel bir eğitim almadıklarını ve deneyerek öğrenmenin zorluklarını yaşadıklarını tespit etmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi yapan öğretmenlerin bu eksikliği gidermek adına Türkçe öğretim merkezlerinin açtığı, genellikle bir ay süren sertifika programlarına katıldığı bazılarının ise bu ön hazırlık eğitimine dahi katılmadığı görülmektedir. Ancak, Barın'ın (2017) da belirttiği üzere nitelikli bir eğitimi, ancak gerekli yeterliklere sahip

öğretmenler verebilir. Yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin de bu yeterliğe sahip olması için standartlara uygun bir eğitim alması gereklidir. Bu konuya şu şekilde değinen Yağmur'a göre (2011: 223) Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi özel bir alandır. Nurlu'ya (2011: 449) göre de yabancılara Türkçe öğretimi konusu bağımsız bir alan olarak uzman kişilerce bilimsel bir yaklaşımla yapılmalıdır. Bununla birlikte belirtilen bu alanlardan yetişen eğitimci Türkiye'nin bir nevi kültür aktarım elçisi durumundadır. Kaldı ki bu eğitimci Türk kültürünün değerlerine, örf ve adetlerine hâkim durumda olacaktır. Sonuç olarak olumlu davranışların ve özelliklerin hem gelecek nesillere aktarılması hem de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylere aktarılması, eğitim alanını ve bu işle uğraşan eğitimcileri meşgul eden ve ilgilendiren bir konu olmuştur (Kaplan ve Peker, 2022: 429).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ister hedef kitle açısından olsun ister öğretici açısından olsun bir yabancı dil öğretimi alanıdır. Dolayısıyla kendi içinde birtakım prensipleri ve zorlukları olmakla birlikte dünyada ve özellikle de Avrupa'da yabancı dil öğretimi alanında kabul görmüş dil öğretim teknikleri ve programları ile ilişki içerisindedir. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı bu alanda faaliyet gösteren eğitimciler, kurumlar ve ders materyalleri hazırlayanlar için başlıca başvuru bir kılavuz durumundadır. Temel olarak diyebiliriz ki bu program okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinde hedef kazanımlar ve yeterlilikleri belirten, sınırlarını çizen bir başvuru kaynağıdır. Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ana dili öğretiminden farklı bir iş ve bölümdür. Yabancı dil öğretimi sürecinde hedef kitlenin yaş durumuna ve dili ne için öğrenmek istediğine göre öğrencilere, materyallere ve öğretmenlere karşı olan beklentiler farklıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında Türkiye'de çalışan öğretmenlerin ve yurt dışında çalışan öğretmenlerin de süreç içerisindeki rolleri farklılık arz edebilmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi süreci; alfabeden cümleye, zamirler fiilimsilere, masallardan efsanelere, deyimlerden atasözlerine bir kişiye ya da gruba her yönüyle sıfırdan Türkçe öğretimi olmasının yanı sıra nikâhından düğününe, yiyeceklerinden içeceklerine, doğumundan ölümüne kısacası Türk kültürünün de her yönüyle aktarımı/öğretimidir. Dil öğretim sürecinin amacına ulaşması için çalışılan ülke ya da kurumun hassasiyetleri, hedef kitlenin yaş, cinsiyet, hazır bulunuşluk düzeyi vb. konularına ek olarak öğreticinin anlatılacak konuya ve Türk kültürüne de her yönüyle hâkim olması gerekmektedir. Bunlara dayalı olarak da yurt içinde ve yurt dışında bu alanda eğitim verecek öğretmenin Türkçe eğitimi, bilgisi ve anlatma yeteneğinin yüksek olması beklentisi doğaldır. Tüm bunlar göz önüne alındığında ihtiyaç anında çeşitli branşlardan yabancılara Türkçe öğretmeni devşirme işi ivedilikle son bulmalıdır. Türkçe öğretilmek istenen hedef kitlenin özellikleri göz önünde bulundurularak daha etkin, yetkin ve bilgili öğretmenler yetiştirilmelidir diyebiliriz.

Araştırmanın amacı

Son yıllarda Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi sürecinde çalışmak/görev almak isteyen öğretmen sayısı giderek artmaktadır. Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezlerince açılan sertifika programı sıklığı ve bu programlara başvuran öğretmen sayıları bu durumu kanıtlar niteliktedir. Bu alanda öğretmenler Türkiye içerisinde Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezlerinde, Halk Eğitim Merkezlerinde, belediyeler tarafından açılan kurslarda ve özel kurs merkezlerinde iş bulabilmektedir. Türkiye dışında ise başta Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı, Türkiye Diyanet Vakfı, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Deniz Feneri Derneği gibi kurum ve kuruluşların bünyesinde çalışabilmektedirler. Bu bağlamda çalışmanın amacı: Türkiye dışında farklı ülkelerde yabancı dil olarak Türkçe öğreten Derviş öğretmenin yurt dışında süreç içerisinde yaşadığı deneyimleri kendi tecrübelerinden hareketle incelemek ve yurt dışında çalışmak isteyen öğretmenlere önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın hikâyesi

Özellikle Türkiye Maarif Vakfının faaliyete başlamasıyla birlikte yurt dışında Türkçe öğretmeni olarak çalışmak isteyen ve yurt dışında öğretmenlik deneyimini merak eden öğretmen sayısı ciddi oranda artmıştır. Konuyla ilgilenen öğretmenlere yardımcı olmak adına yurt dışında görev alan Derviş öğretmenin deneyimlerini incelemek istediğimizi ve araştırmadaki amacımızı kendisiyle paylaştık. Derviş öğretmen, kendisinin de yurt dışına çıkmadan önce benzer konuları merak ettiğini ifade ederek tamamen gönüllülük esasıyla bu çalışmaya katkı sağlamaktan keyif alacağını belirtti ve verileri toplama, tasnif etme ve çözümleme aşamalarının ardından araştırma tamamlanmış oldu.

Problem cümlesi

Araştırmanın problem cümlesini *“Türkiye dışında yabancı dil olarak Türkçe öğreten Derviş öğretmenin süreç içerisinde yaşadığı deneyimler nelerdir?”* sorusu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında Derviş öğretmene aşağıdaki alt sorular sorulmuştur;

1. Yurt dışında çalışmaya nasıl karar verdiniz? Karar verme sürecinizde neler etkili oldu?
2. Yurt dışına çıktığınız ilk yıllarda hangi problemler ile karşılaştınız?
3. Yurt dışında çalışmak size hangi katma değerleri sağladı?
4. Yurt dışında çalışmayı öğretmenlere tavsiye eder misiniz?

Yöntem

Araştırma modeli

Nitel araştırma yöntemlerinin imkânlarından faydalanılarak hazırlanan bu çalışmada anlatı araştırması türlerinden birisi olan kişisel hikâye türü kullanılmıştır. Creswell (2016:70) anlatı araştırmasının, insanların başkalarına aktardıkları öykülerden ve kendi hayatları boyunca yaşadıkları deneyimlerden, tecrübe ettiklerini söylediği şeylerden oluştuğunu söylemektedir. Yine alan yazında anlatı araştırması *“Bir nitel araştırma yaklaşımı olan anlatı araştırması, öykülemek ya da bir hikâyeyi detaylı bir şekilde anlatmak olarak ifade edilmektedir (Akt. Güçlü, 2018: 350).”* şeklinde geçmektedir.

Araştırma kapsamında hedeflenen amaca yönelik olarak Derviş öğretmenin dört yıllık yurt dışı deneyimleri, onun kişisel deneyimleri ve tecrübeleri doğrultusunda incelenmiştir. *“Kişisel Hikâye araştırması kişinin belirli bir zaman içerisinde ve belirli bir olay veya olaylara ilişkin deneyimlerinin anlatsal bir çalışmasıdır (Akt. Güçlü, 2018:354).*

Katılımcı

Türkiye dışında Türkçe öğretmenliği deneyiminin incelendiği çalışmada anlatıcı olarak 37 yaşında, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünden mezun, pedagojik formasyona sahip, Marmara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezinden yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifikası bulunan hem Türkiye’de hem Türkiye dışında çalışma deneyimine sahip erkek bir öğretmen ile çalışılmıştır. Katılımcı, yurt dışında çalıştığı dönemlerde kendisini Prof. Dr. Ömer Lütfi BARKAN’ın *“Kolonizatör Türk Dervişleri”* kitabında yer verdiği dervişlere benzettiği için *“Derviş”* takma adıyla çalışmada yer almak istemiştir ve çalışma boyunca *“Derviş”* takma adıyla anılmıştır. Türkiye içerisinde dokuz yıl Türkçe öğretmenliği, bir yıl yabancılara Türkçe öğretmenliği tecrübesi, yurt dışında ise iki farklı ülkede toplam dört yıl yabancılara Türkçe öğretmenliği tecrübesine sahiptir.

Verilerin toplanması ve analiz edilmesi

Araştırma kapsamında hedeflenen amaca yönelik veriler Derviş öğretmen ile karşılıklı görüşmeler neticesinde toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmenin araştırmacıya sunmuş olduğu esneklikten yararlanılarak yapılan görüşmede anlatıcının anlattıkları doğrultusunda ön plana çıkan yerler ile ilgili ek sorular da sorulmuştur. Araştırmanın sonucunda çalışmanın son hâliyle ilgili olarak Derviş öğretmen ile tekrar görüşülmüş ve kendisinden görüş alınmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde konu ile ilgi olarak elde edilen veriler başlıklar hâlinde verilerek yorumlanmıştır.

Yurt dışında çalışmaya karar verme süreci

Derviş öğretmen, Türkiye’de bir yıllık yabancılara Türkçe öğretmenliği deneyimi sürecinde yabancılara Türkçe öğretmenliğinin ana dili Türkçe öğretmenliğinden daha zevkli olduğunu gördüğünü ve ardından kendini bu alanda geliştirmek istediğini, yaptığı araştırmalar sonucunda bu işi yurt dışında yapmayı düşünmeye başladığını, karar verme sürecinde yeni ülkeleri görme isteği, gittiği ülkenin dilini öğrenebilme düşüncesi ve ekonomik sebeplerin etkili olduğunu belirtmiştir. Bu durumu kendisi şöyle ifade etmektedir:

“Ben zaten İstanbul’da bir yıl Başakşehir Halk Eğitim Merkezinde çoğunluğu Orta doğulu olan yabancılara Türkçe dersi verdim. Bunun Türkiye’deki Türkçe öğretiminden daha zevkli olduğunu gördüm. Ardından bu alanda çalışmaya ve kendimi geliştirmeye karar verdim. Alanla ilgili araştırma yaparken bu işi yurt dışında da yapabileceğimi öğrendim. Hem de bu alanda kendimi geliştirmek, gittiğim ülkenin dilini öğrenmek, yeni ülkeleri görmek, kültürleri tanımak düşüncesi beni cezbedti. Bu düşünceler ve ekonomik sebepler karar verme sürecimde etkili oldu.”

İlk yılında karşılaştığı zorluklar/problemler

Derviş öğretmen, yurt dışında ilk zamanlar özellikle dil bilmemekten kaynaklı olarak iletişim problemleri yaşadığını, elinde yeterli ders araç ve gereçlerinin olmadığını, ilk yıl kullandığı ders materyallerinin örgün eğitime uygun olmadığını ifade etmektedir. Yine öğrencilerin okul dışında öğrendiklerini pratiğe dökmemekten kaynaklı olarak dil becerilerinin gelişiminin zor olduğunu ve Türkiye’de yabancı dil olarak Türkçe öğretmenin daha kolay olduğunu düşünmektedir. Farklı bir lisans programından mezun olma kaynaklı olarak mesleki zorlukların yanında çalıştığı ülkelerin sosyo-kültürel şartlarından dolayı bazı zorluklar yaşadığını, kültürel farklılıkların kendisini zorladığını ve iletişim için ortak bir dil bilmenin gerekli olduğunu söylemektedir. Bunlara ek olarak görev yapılan ülkede Türk kültüründen farklı olarak kültürel öğelerle karşılaşabileceğini ve bunların ülkeye alışma sürecinde güçlük sağlayabileceğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin meslekî gelişimleri için hizmet içi eğitimin gerekliliğini ve önemini de vurgulamaktadır. Konu ile ilgili olarak:

“İlk yıлымda gittiğim ülkenin dilini bilmiyor oluşum ve İngilizce’nin zayıf olması karşılaştığım en büyük zorluktu. Yapılan veli toplantılarında veliler ile iletişim kurmak için ortak bir dil bilmek çok önemli. Elimde aynı zamanda yeterli materyaller de yoktu. Türkiye’de Türkçe kursu kapsamında Türkçe

öğretmişim ama orada örgün eğitim içerisinde öğrenciler Türkçe dersi alıyorlardı. İlk yılki kullandığım materyallerim yaygın eğitim için hazırlandığından bu duruma çok uygun değildi ve her ne kadar Türkiye’de uzun yıllar ana dilde Türkçe öğretmenliği yapmış olsam da çalıştıkça bu alanda tecrübemin ne kadar az olduğunu fark ettim. Türkiye’de bu işi yapmak daha kolay. Bunların yanında Türkiye dışında öğrenci okul dışında Türkçe duyamıyor, konuşamıyor. Türkçe sadece okul içerisinde kalıyor. Bu durum dil becerilerinin gelişmesini zorlaştırıyor. Farklı bir lisans programından mezun olmam dolayısıyla mesleki zorlukların yanında ülkenin yapısından kaynaklı sosyal imkânların kısıtlı olması, kültürel farklılıklara alışmak beni ilk zamanlarda biraz zorladı. Hizmet içi eğitim konusunu da eklemek isterim. Süreç içerisinde aldığım eğitimler meslekî gelişimim için çok önemli oldu.”

Yurt dışında çalışmanın sağladığı katma değerler

Derviş öğretmen, yurt dışında çalışmaya başladıktan sonra bakış açısının değiştiğini, bu sayede yeni bir yabancı dil öğrendiğini, akademik anlamda yayınlar yaparak kendini geliştirdiğini, sosyal çevresinin farklı ülkelerden insanlar ile geliştiğini ve yurt dışı görevinin ekonomik anlamda kendisine katkı sağladığını ve belki de hiç göremeyeceği ülkeleri gördüğünü ifade etmiştir. Konu ile ilgili ifadeleri şu şekildedir:

“Her şeyden önce dünyaya bakış açım değişti. Türkiye’nin kıymetini daha iyi anladım. B1 seviyesinde Farsça öğrendim. Bölge hakkında ciddi okumalar yaptım ve bir makale hazırladım. Bu çalışmam yayınlandı. Mesleki ve akademik tecrübenin yanında ekonomik olarak da bana katkısı oldu. Sosyal çevremde farklı ülkelerden insanlar oldu. Belki Türkiye’de çalışırken hiç gidemeyeceğim ya da gitmeyi düşünmeyeceğim Afganistan ve Somaliland gibi yerleri gördüm.”

Yurt dışında çalışmayı tavsiye etme durumu

Derviş öğretmen, yurt dışında çalışmayı, yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretme deneyimi yaşamayı herkese tavsiye etmektedir. Konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Kesinlikle herkese tavsiye ediyorum. Farklı ülkeleri, farklı insanları tanıma, görme imkânına sahip oluyorsunuz. Karar verirken ülke hakkında internet üzerinden yapılan araştırmalar sonucunda gördüklerimin tamamen doğru olmadığını ülkeye gidince gördüm. Bu sebeple karar vermekten ve adım atmaktan çekinmesinler. Yurt dışına çıkıp bu deneyimi yaşasınlar.

Tartışma ve sonuç

Araştırmamız sonucunda elde ettiğimiz verilerden hareketle yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğreten öğretmenlerin ortak bir iletişim dili bilmemekten kaynaklı olarak sorunlar yaşadıkları anlaşılmaktadır. Alan yazında yapılan çalışmalara bakıldığı zaman ortak bir iletişim dilinin olmayışının bir sorun olarak karşımıza çıktığı görülmüştür (Kana ve Çimen, 2021; Aydemir, 2021). Derviş

öğretmen, öğrenci ve özellikle veliler ile iletişim için bir ortak dilin bilinmesi gerektiğini ifade etmektedir. Özellikle örgün eğitim kapsamında ortaöğretim kurumlarında küçük yaş gruplarında sürecin takibi için öğretmen-veli iletişimi önemli olduğu için ortak bir iletişim dili gerekmektedir. Güneş (2013:605) iletişim dilinin, bireyler arasında iletişim kurma, kişinin duygu ve düşüncelerini ifade etmesi, karşılıklı etkileşme, dış dünya ile bütünleşme, kültürü aktarma gibi süreçlerde önemli roller oynadığını ifade etmektedir. Yine Yıldız ve Tepeli (2014) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin araç bir yabancı dil bilmesi konusunda öğrencilerin çok arzulu oldukları ifade edilmiştir. Derviş öğretmen farklı bir lisans programından mezun olması sebebiyle mesleğe başladığı ilk yıllarda biraz zorlandığını süreç içerisinde hem kendi çabasıyla hem de katıldığı hizmet içi eğitimler ile kendisini geliştirdiğini ifade etmektedir. Literatürde yabancılara Türkçe öğretimi alanına öğretmen yetiştirecek doğrudan bir lisans programının olmayışı da eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır (Göçer,2009). Sürecin en önemli öğelerinden birisi olan öğretmenlerin mesleki gelişimi için hizmet içi eğitimin gerekliliği ile ilgili olarak Mete ve Gürsoy (2013) da öğretmenlik mesleki becerilerinin devamlı geliştirilmesinin mühim bir konu olduğunu vurgulamaktadırlar. Süreçte zorlandığı diğer bir konunun ilk yıl elinde yeterli ders araç ve gerecinin olmamasından kaynaklı olduğunu ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili Onur, Biçer ve Bozkırlı (2012) çalışmaları kapsamında inceledikleri 34 makalenin 14'ünde ders araç ve gereçlerinde yaşanan yetersizliklerin sorun olarak görüldüğünü belirtmişlerdir. Yurt dışı görevinin kendisine farklı katma değerler de kattığına değinen Derviş öğretmen, yurt dışında çalışmaya başladıktan sonra bakış açısının değiştiğini, bu sayede yeni bir yabancı dil öğrendiğini, akademik anlamda yayınlar yaparak kendini geliştirdiğini, sosyal çevresinin farklı ülkelerden insanlar ile geliştiğini ve yurt dışı görevinin ekonomik anlamda kendisine katkı sağladığını ve belki de hiç göremeyeceği ülkeleri gördüğünü ifade etmiştir. Derviş öğretmen, yurt dışında karar verme sürecinde yeni ülkeleri görme isteği, gittiği ülkenin dilini öğrenebilme düşüncesi ve ekonomik sebeplerin etkili olduğunu belirtmiştir. Yurt dışında çalışmayı, yurt dışında yabancı dil olarak Türkçe öğretme deneyimi yaşamayı herkese tavsiye etmektedir.

Öneriler

- Yurt dışına görevlendirilecek öğretmenler en az temel düzeyde iletişim kurabilecek yabancı dil bilmelidirler. Özellikle veli toplantılarında öğrenciler ve veliler ile iletişim açısından bu konu önemlidir.
- Öğretmenler görevlendirilmeden önce görev alacakları ülke ile ilgili oryantasyon programına alınmalıdır.
- Görevlendirilecek öğretmenler Türk dilini ve kültürünü iyi bilmelidirler.
- Yurt dışında görev alacak kişiler aynı zamanda ilgili ülkede Türkiye'yi temsil edeceği için temsil kabiliyeti olan kişiler arasından seçim yapılmalıdır.

Kaynakça

- Aydemir, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmen ile öğrenci-veli iletişimi: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 813-827.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları*, (1), 19-30.
- Barın, E., ÇANGAL, Ö. & BAŞAR, U. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Görev Yapacak Öğretmenlerin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Bir Öneri. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 81-98.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. (Çev. Ed. Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir), 3. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Göçer, A. (2009). Türkiye’de Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten öğretmenlerin uygulamalarına yönelik nitel bir araştırma. *Dil Dergisi*, (145), 28-47.
- Güçlü, İdris (2019) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Teknik – Yaklaşım- Uygulama*. Ankara; Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2013). Türkçe’de Metin Öğretimi Yerine Metinle Öğrenme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2013 Sayı: 11, 603-637. DOI: 10.14520/adyusbd.454.
- Güzel, A. (2010). Türkçe eğitimi bölümlerinde kurulması gerekli görülen ana bilim dalları. *Journal of Türklük Bilimi Araştırmaları*, 15(27).
- Kana, F & Çimen İ. (2021). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Çalışan Öğreticilerin Mesleğe Başladığı İlk Dönemlerde Yaşadığı Deneyimler: Bir Anlatı Araştırması. F. Kana (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Sorunlar ve Çözüm Önerileri (s. 117-128)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Kaplan, H. & Peker, S. (2022). Kök Değerler Açısından Özbek Masalları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 426-444.
- Mete, F. & Gürsoy, U. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretiminde öğretmen Yeterliklerine ilişkin görüşler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Dergisi*. 28(3), 343-356
- Mete, F. (2012). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Dede Korkut Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 102-125.

Nurlu, M. (2011). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Taslak Programı. *Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi*, 15-16 Aralık.

Onur, E. R., Biçer, N., & Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 51-69.

Yağmur, K. (2011). Batı Avrupa'da anadili Türkçe olan öğrencilere Türkçenin ikinci dil olarak öğretimi ve kuramsal sorunlar. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi politika yöntem ve beceriler* (s. 221-230). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yıldız, Ü. & Tepeli, Y. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Öğretmen Yeterlilikleri Üzerine Bir Çalışma, *International Journal of Language Academy*, Volume 2/4, p. 564/578.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/20220214-1.htm> (Erişim tarihi: 27.11.2022)